

Priština, 16. novembar 2022
Šifra RUE V_1618_2022

Odbor Regulatornog ureda za energiju

Na osnovu:

- Odredbi člana 9, člana 16, člana 25, člana 26, člana 55. stav 1. podstav 1.1, 1.2 i 1.5, člana 56. stav 1. podstav 1.2 i člana 57. stav 2. podstav 2.2, 2.8, 2.11 i 2.14 koji se odnose na stav 3, 6, 7, 8 i 9. Zakona o energetsom regulatoru br. 05/L-084;
- Odredbi člana 31, člana 37. stav 5. koji se odnosi na član 5. i član 62. stav 7. Zakona o električnoj energiji br. 05/L-085,
- Odredbi člana 9. Procedure trgovanja električnom energijom;
- Odredbi člana 11.1.9 Tržišnih pravila;
- Odredbi člana 2.5.1.2 Kodeksa bilansa;
- Odredbi člana 3, člana 4, člana 5, člana 7. i člana 8. stav 1. podstav 1.1 i člana 9. stav 2. podstav 1.2, 1.8, 1.11 i 1.14 u vezi sa stavovima 2, 4, 6, 7, 10, 12 i 13 Pravila br. 06/2017 o administrativnim merama i novčanim kaznama;
- Dozvole za snabdevanje električnom energijom br. RUE/Tr_07/17 za "KESCO" AD;
- Rešenja RUE-a V_1419_2021 od 07.10.2021;
- Obaveštenja br. 447/22 od 14. oktobra 2022. godine u vezi sa utvrđenim prekršajima za kupovinu, plaćanje i nominacije od strane snabdevača električne energije („KESCO“ AD); i
- Odgovora snabdevača električne energije („KESCO“ AD) primljeni 31.10.2022. br. prot. 1107/2022,

na sednici održanoj 16. novembra 2022. godine doneo je sledeće:

REŠENJE

- I. IZRIČE SE - NOVČANA KAZNA** snabdevaču električne energije ("KESCO" AD), zbog utvrđenih zakonskih prekršaja za kupovinu, plaćanje i nominacije električne energije u iznosu od **8.475.000 €** (osam miliona četiri stotine sedamdeset i pet hiljada evra).
- II. OBAVEZUJE SE** – Snabdevač električne energije („KESCO“ AD), koji ima obavezu univerzalne usluge, da odmah obustavi obavljanje poslova kojima se krše uslovi i obaveze iz člana 3. st. 2 podstav 2.2. licence i postupi u skladu sa članom 33.5 Zakona o električnoj energiji.
- III. PRIMORAVA SE** - snabdevač električne energije („KESCO“ AD) da u roku od 2 (dve) godine u 4 (četiri) rate plati kaznu na račun br. 1000 4300 7000 8375 u Budžet Republike Kosovo, u iznosu utvrđenom u tački I. odredbe, pod posledicama prinudnog izvršenja.

Obrazloženje

Regulatorni ured za energiju (RUE), u skladu sa ovlašćenjima datim Zakonom o energetsom regulatoru, nadzirao je kupovinu električne energije, plaćanja i nominacija za snabdevača električne energije („KESCO“ AD).

Nadzor je bio fokusiran na prikupljanje, procenu i analizu podataka i usklađenost u svim materijalnim aspektima, ekonomske i finansijske aktivnosti, i na to da li jesu ili nisu transakcije i informacije u skladu sa zakonskim odredbama i regulatornim okvirom na snazi.

Cilj je bio dokazati moguća kršenja u vezi sa dokazima o odstupanjima od principa zakonitosti, o: a) naplati i plaćanju između imaoaca licenci; b) kupovini uvoza od SEE („KESCO“ AD) i proces prodaje energije iz uvoza za pokriće gubitaka ODS-u (KEDS), kao i c) odstupanjima u nominacijama KESCO energije za SEE i KEDS za gubitke.

RUE je, u okviru nadziranja kupovine električne energije, plaćanja i nominacija za snabdevača električne energije („KESCO“ AD) pripremio izveštaj sa nalazima koje je predstavio Odboru RUE.

Odbor RUE je na sastanku održanom 24.06.2022. godine razmotrio nalaze u izveštaju koji su pripremili stručnjaci RUE, a 24.06.2022. godine kroz dokument Izveštaj o nadziranju kupovine električne energije, plaćanja i nominacija za operatera distributivnog sistema (KEDS) i snabdevača električne energije („KESCO“ AD), i obavestio strane o nalazima nadzora. Isto tako, Odbor RUE je, na osnovu člana 7. st. 2 Pravila br. 06/2017 o administrativnim merama i novčanim kaznama, zatražio od "KESCO" AD da u roku od 15 kalendarskih dana ponudi pismene odgovore na nalaze u izveštaju.

RUE je 08.07.2022. od „KESCO“ AD primio komentare u Izveštajima o praćenju kupovine električne energije, plaćanja i nominacija za snabdevača električne energije („KESCO“ AD) od 24.06.2022, u kojima su predstavljeni odgovori na nalaze i konstatacije dokazane Izveštajem o praćenju RUE.

RUE je ocenio komentare koje je poslao „KESCO“ AD u vezi sa praćenjem kupovine električne energije, plaćanja i kupovine energije za neregulisane potrošače i odstupanja u energetske nominacijama od strane „KESCO“ AD.

RUE je ocenio da je, u vezi sa delom operativne i pravne korupcije, na koji se poziva "KESCO" AD i nastavka nabavke energije za stranke na neko vreme, da se komentar stranke odnosi na finansijske probleme sa pojavom pandemije KOVID 19 i kasnije energetske krize, ali monitoring osporava način obavljanja usluge nabavke gubitaka za KEDS od strane „KESCO“ AD, koristeći račun regulisanih potrošača koji uživaju pravo na univerzalnu uslugu.

Stoga RUE s pravom zaključuje da je došlo do podsubvencionisanja/potfinansiranja računa neregulisanih potrošača sa računa regulisanih potrošača koji uživaju pravo na univerzalnu uslugu, što je suprotno članu 5. st. 3. Dozvole za snabdevanje električnom energijom izdate od strane "KESCO" AD, kao i ugrožavanje sigurnosti snabdevanja električnom energijom potrošača SEE-a, date Odlukom o postavljanju obaveze javne usluge kao pružaoca univerzalne usluge KESCO AD.

Štaviše, finansiranje računa neregulisanih potrošača sa računa regulisanih potrošača koji uživaju pravo na univerzalnu uslugu, suprotno je članu 5. st. 3. Dozvole za snabdevanje električnom energijom koju

izdaje "KESCO" AD, čime se rizikuje sigurnost snabdevanja električnom energijom potrošača PUU, date Odlukama o postavljanju obaveze javne usluge kao pružaoca univerzalne usluge "KESCO" AD.

RUE smatra da pojašnjenja koja je dao „KESCO“ AD u vezi sa kupovinom energije za neregulirane potrošače nisu relevantna, stoga podseća „KESCO“ AD da nabavke za snabdevanje električnom energijom za neregulirane potrošače od plaćanja naplaćenih od potrošača sa univerzalnom uslugom predstavlja podsubvencionisanje/potfinansiranje računa nereguliranih potrošača sa računa reguliranih potrošača i smatra se kršenjem člana 31. Zakona o električnoj energiji. RUE ponavlja da je „KESCO“ AD takođe prekršio zakonske obaveze iz člana 37. st. 5 se odnosi na član 5. Zakona o električnoj energiji, koji se odnosi na obavezu javne usluge datu odlukom RUE.

Što se tiče pitanja odstupanja za koje je "KESCO" AD tvrdio, ovakvi komentari i opravdanja ne stoje, jer RUE smatra da su se odstupanja prouzrokovana u decembru 2021. godine u određenim danima kretala od 14% do 42% za KESCO. Dakle, KESCO je nominovao samo količinu energije koju je KEK imao na raspolaganju i nisu pokušali da uvoze energiju za ovaj period. Pored toga, KESCO nije imao nikakvu potvrdu od RUE u vezi njihovog zahteva za podršku samo u lokalnoj proizvodnji, kao i neodgovornosti za prouzrokovana odstupanja, stoga RUE potvrđuje da data pojašnjenja nisu relevantna i da KESCO nije postupio u skladu sa članom 11.1.9 Tržišnih pravila i članom 2.5.1.2 Kodeksa o bilansu.

Odbor RUE je na sastanku održanom 12.10.2022. nakon razmatranja odgovora/komentara poslatih od strane KESCO-a, na Izveštaj o praćenju kupovine električne energije, plaćanja i nominacija za snabdevača električne energije („KESCO“ AD), utvrdio je da: i) KESCO je ugrozio sigurnost snabdevanja električnom energijom potrošača PUU, date Odlukom o postavljanju obaveze javne usluge kao dobavljača univerzalne usluge na teret KESCO-a; ii) KESCO je postupao suprotno uslovima licence, podsubvencionisao/potfinansirao račun nereguliranih potrošača sa računa reguliranih potrošača koji uživaju pravo na univerzalnu uslugu, što je u suprotnosti sa članom 5. st. 3. dozvole za snabdevanje električnom energijom i smatra se kršenjem člana 31. Zakona o električnoj energiji; iii) KESCO je takođe prekršio zakonske obaveze iz člana 37. st. 5 koji se odnosi na član 5. Zakona o električnoj energiji, koji se odnosi na obavezu javne usluge datu Odlukom RUE, gdje se između ostalog ističe da: „Regulator osigurava da različite kategorije potrošača nemaju koristi od istog tretmana i zaštitu, te da je regulacija cene krajnjeg potrošača s pravom snabdevanja kao univerzalne usluge dostupna samo radi obezbeđenja pružanja univerzalne usluge za porodične potrošače i one neporodične potrošače koji uživaju ovo pravo; iv) KESCO od septembra 2021. godine isporučuje feronsku kiselinu, bez ugovornog sporazuma; i v) KESCO nije postupio u skladu sa članom 11.1.9 Tržišnih pravila, članom 2.5.1.2 Kodeksa o bilansu stanja.

Odbor RUE je, na osnovu gore navedenog, potvrdio da ni u jednom slučaju i sa bilo kojom činjenicom, bilo formalnom ili materijalnom, KESCO nije bio u mogućnosti da ospori/argumentuje nalaze kroz

Izveštaj o praćenju u vezi sa kupovinom električne energije, isplatama i nominacijama za Snabdevača električnom energijom od strane KESCO-a, stoga je izdao obaveštenje u vezi sa utvrđenim prekršajima za kupovinu električne energije, plaćanja i nominacije od strane snabdevača električne energije (KESCO).

RUE, u skladu sa odredbama člana 57. stav 7. Zakona o energetsom regulatoru, gore navedeno obaveštenje je poslato 14.10.2022. godine na adresu KESCO-a kako bi mogli pismeno odgovoriti na učinjene prekršaje u roku od četrnaest (14) dana od prijema ovog obaveštenja.

RUE je 31.10. 2022. od KESCO-a primio pismene odgovore, u vezi sa povredama utvrđenim gore navedenim obaveštenjem, gde su obrazloženja u vezi sa povredama utvrđenim od strane RUE, kao i druga opravdanja osim onih koja su utvrđena putem obaveštenja RUE, predstavljena u pisanoj formi.

Odbor RUE je na sednici održanoj 16.11.2022. godine ocenio i analizirao odgovore koje je dao KESCO i došao do zaključka da odgovori KESCO-a ne osporavaju bez ikakvih argumenata, bilo formalnih ili materijalnih, povrede koje je identifikovao RUE, ali se isti, želeći da izbegne odgovornosti i utvrđene prekršaje, pozvao na obaveze KESCO-a, pozivajući se na činjenicu da je neodražavanje troškova i cena od strane RUE tokom redovnog tarifnog procesa uticalo na to i osvrnuo se na činjenicu da su, kao rezultat zakasnele odluke i neblagovremenog reagovanja institucija nadležnih za energetiku, nastale posledice po kompaniju.

RUE još jednom ocenjuje da tvrdnje KESCO-a o nereagovanju na vreme ne stoje, zbog nepobitne činjenice da je RUE tokom redovnog pregleda tarifa u oktobru 2021. godine reflektovao sve troškove sistema za nosioca licence sa univerzalnom uslugom KESCO, u potpunosti u skladu sa Pravilom prihoda PUU, i istovremeno je naglasio da će RUE, kad god se pojavi potreba za vanrednim pregledom, preduzeti sve pravne radnje i pozabaviti se svim troškovima regulisanih nosilaca licenci. Stoga je u decembru 2021. godine, nakon ispunjavanja kriterijuma od strane imaoca licenci, pokrenut postupak vanredne revizije za odraz troškova i za nosioca licence KESCO, kome su svi troškovi priznati odlukom iz februara 2022. (Odluka br. V_1486_2022) koja uključuje sve troškove nastale od oktobra 2021. godine nadalje. Dakle, ove tvrdnje od strane KESCO-a ne stoje i nemaju nikakve veze sa procesom praćenja, ali smo se zbog evaluacije i otklanjanja bilo kakve nejasnoće prema njima odnosili veoma pažljivo i u cilju poštovanja zakonske regulative na snazi.

Ostale tvrdnje iznesene u odgovorima KESCO-a nisu relevantne i nije bilo moguće učiniti kredibilnim da postupi drugačije, zbog činjenice da je KESCO postupio kršeći licencu, podsubvencionisanjem/potfinansiranjem računa neregulisanih klijenata od računa regulisanih potrošača koji uživaju pravo na univerzalnu uslugu, a što nijednom činjenicom nije negirao, pa je dokazano da je to učinjeno suprotno članu 5. st. 3. licenca za električnu energiju i smatra se kršenjem člana 31. i člana 37. st. 5. u vezi sa članom 5. Zakona o električnoj energiji.

Isto tako, KESCO povodom nalaza da je neregulisanog potrošača od septembra 2021. godine snabdevao bez ugovora preko računa regulisanog potrošača, nije mogao dokazati ni jednom činjenicom zašto je postupio u suprotnosti sa obavezama licence i snabdevao preko računa regulisanih potrošača, kada se zna da ta radnja predstavlja kršenje zakona i suprotna je obavezama iz licence za snabdevanje i odluke o obavezi javne usluge koju je izdao RUE.

Što se tiče tvrdnji KESCO-a, u vezi sa odstupanjima, isti je ponovo dao opis situacije kao u odgovorima u izveštaju o nadzoru, pozivajući se na različite situacije i tvrdeći da se ne može smatrati odgovornim za odstupanja, a dalje se poziva na odluku o maksimalno dozvoljenim prihodima, Odluka V_1486_2022 od 7. februara 2022. godine, pozivajući se na činjenicu da ova odluka ne odražava pune troškove neravnoteža, pozivajući se na faktor više sile, kada se zna da su tom odlukom pokriveni svi troškovi KESCO-a, kao snabdevača električne energije, dakle želeći da iskoristi analogne situacije i relativizuje obavezu javne službe, kao licenciranog, regulisanog sa svim troškovima koje priznaje RUE, njegova neodgovornost u tačnim nominacijama za potrebe PUU predstavlja prekršaj i suprotna je članu 11.1.9 Tržišnih pravila i članu 2.5.1.2 Kodeksa o bilansu.

Odbor RUE je po donošenju ove odluke ocenio ovo proceduralno pitanje u slučaju izricanja administrativne mere i novčane kazne, zbog činjenice da je u okviru nadležnosti RUE razvio nadzor na osnovu zakona, Proceduru za promet energije i dozvole za snabdevanje električnom energijom, Tržišna pravila i Bilansni kodeks, dakle, da bi se došlo do materijalne situacije, pravilno je proverio činjenično stanje, a nakon tačne provere ovog pitanja u odnosu na radnje vlasnika dozvole, troškovi KESCO-a ocenjeni su kao neosnovani.

Odbor RUE se takođe sa velikom pažnjom bavio i drugim pitanjima pomenutim u odgovorima KESCO-a, a koja nisu relevantna, budući da nalaze overene od strane RUE ni u kom slučaju i bez činjenica nije mogao da ospori/argumentuje nalaze kroz Izveštaj o monitoringu, ali je izvršio samo opis i ocenu, a u ovom slučaju je postupio u potpunoj suprotnosti sa obavezama iz licence za snabdevanje električnom energijom i izdatog rešenja o obavezi univerzalne usluge od strane Odbora RUE, a suprotno zakonskim odredbama pomenutim u uvodu ovog rešenja.

Odbor RUE je, u slučaju izricanja novčane kazne i podele na rate u periodu od 2 (dve) godine, uzeo u obzir olakšavajuće okolnosti, uzimajući u obzir prethodno postupanje, materijalno stanje vlasnika licence pogođeno pandemijom virusa KOVID 19, kao i okolnosti koje su uticale na energetske finansijsku situaciju i gore navedene radnje vlasnika licence. RUE je takođe ocenio kao olakšavajuću okolnost ponašanje i saradnju KESCO-a sa RUE tokom celog ovog procesa.

Odbor RUE je takođe ocenio otežavajuće okolnosti prilikom izricanja novčane i administrativne mere, zbog činjenice da svrha ove kazne nije da ošteti kompaniju, već da je unapredi, da se u budućim

radnjama za dobrobit pravne bezbednosti samih vlasnika licence poštuju uslovi licence i obavezni i primenljivi zakonski uslovi koji su na snazi.

Odbor RUE je u pogledu visine novčane kazne kao u odredbi pod tačkom I. ove odluke uzeo u obzir utvrđene povrede, a kumulativno od svih prekršaja, predložena je novčana kazna po osnovu prihoda koje je preduzeće akumuliralo tokom prethodne fiskalne godine, uključujući i za neregulisane aktivnosti, a koje su zasnovane na Izveštaju nezavisnog revizora za finansijske izveštaje KESCO-a za posebne svrhe regulatora za 2021. godinu, i poslate RUE-u.

Odluka o izricanju novčane kazne doneta je u skladu sa zakonskim odredbama člana 57. stav 2. podstav 2.2, 2.8, 2.11 i 2.14 u vezi sa stavom 3. Zakona o energetskom regulatoru, i odredbe člana 2. stav 1.2, 1.11 i 1.14 u vezi sa stavom 2. i 4. Pravila br. 06/2017 o administrativnim merama i kaznama, izdatog od strane RUE.

Odluka o obavezi prestanka obavljanja poslova kojima se krše uslovi i obaveze iz licence doneta je u skladu sa zakonskim odredbama člana 8. st. 1 podstav 1.1 Pravila br. 06/2017 o administrativnim merama i kaznama, izdatog od strane RUE.

Odluka o plaćanju kazne doneta je u skladu sa zakonskim odredbama člana 57. stav 9. Zakona o energetskom regulatoru.

III. Rešenje se izdaje i objavljuje na službenim jezicima Republike Kosovo.

IV. Rešenje stupa na snagu danom usvajanja od strane Odbora i biće objavljeno na zvaničnom sajtu RUE.

Pravni savet: Stranka nezadovoljna ovim rešenjem može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u roku od trideset (30) dana od dana prijema Rešenja ili od dana njegovog objavljivanja na veb stranici Regulatora, koje god da je poslednje od ta dva.

Odbor RUE:

Ymer Fejzullahu, predsedavajući

_____
Selman Hoti, član

_____
Izet Rushiti, član

_____
Lutfije Dervishi, članica

_____
Gani Bučaj, član

Rešenje se šalje:

- Stranci,
- Arhivi RUE.